

El cinema francès dels inicis, un espectacle allunyat de l'art d'avantguarda

La tesi doctoral de M. Magdalena Brotons *El cine en Francia 1895-1914, reflejo de la cultura visual de una época*, defensada a la Universitat de les Illes Balears, cerca la relació entre l'art i el cinema francès des de final del segle XIX a 1914. Brotons analitza les fonts de la imatge cinematogràfica en aquesta època al país gal

Palma, Juny de 2011

La tesi doctoral de Magdalena Brotons, defensada a la Universitat de les Illes Balears, *El cine en Francia 1895-1914, reflejo de la cultura visual de una época*, estudia la influència de l'art del segle XIX en el cinema francès dels inicis. Més enllà de la pintura, l'estudi aprofundeix en tot un seguit de manifestacions artístiques que, d'una banda, reafirmen la concepció d'espectacle que presentà el cinema en els orígens i de l'altra, posen de manifest que fins a l'arribada de les avantguardes, l'estètica vuitcentista predomina al cinema francès.

L'estudi ha estat dirigit per la doctora Catalina Cantarellas, professora del Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts de la UIB, i el doctor José Enrique Monterde, professor del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona.

El cinema dels inicis i la inspiració artística

Brotons cerca les similituds entre el cinema i la creació artística, prenent com a referent no tan sols la pintura sinó també diverses manifestacions com les estampes i els gravats, les il·lustracions de llibres i de premsa, els cartells i cromos publicitaris, les postals, les imatges de llanterna màgica, els decorats d'òpera i els *tableaux vivants*.

Per a l'estudi l'autora selecciona films que estructura en set apartats: les pel·lícules d'història (de l'antiguitat grecoromana i del període entre l'edat mitjana i l'època napoleònica), les de temàtica religiosa; els films ambientats al Pròxim Orient i Egipte; les pel·lícules de temàtica eròtica; les adaptacions de contes de Perrault; les pel·lícules de fantasia; i els films que tracten temes socials i polítics.

En la composició del quadre cinematogràfic el cinema utilitza l'art com a font per a la còpia d'elements de decorats, per a la creació de personatges i l'elecció de determinats moments de la narració. No hi ha un referent visual per a cada apartat, és a dir, una mateixa pel·lícula pot participar de diverses opcions temàtiques.

En aquests casos s'ha optat per l'adscripció als moviments estètics de les imatges que actuen com a nexes, per exemple,

La fin de Babylone, c. 1890
Georges Antoine Rochegrosse,

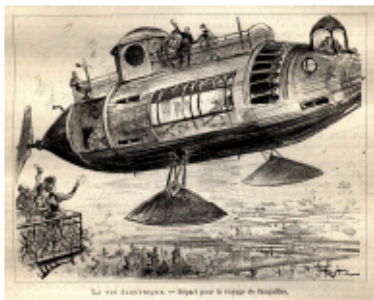

Semiramis, Camille de Morlhon, 1912

l'orientalisme en el cas de Cleòpatra.

Per altra banda, els decorats varen estar molt condicionats pel pressupost. Als decoradors, que provenien majoritàriament del teatre, se'ls exigia una producció ràpida i poc costosa, i el seu treball estava gairebé sempre definit pel director.

L'estudi conclou que el cinema d'aquests anys no fou aliè a les representacions que constituïren la cultura visual de l'època. Quan s'adapten històries al cinema, es parteix d'antecedents artístics, amb especial atenció a la iconografia popular, però en general és una compilació eclèctica de cites a estils precedents. Alguns exemples en són la pintura de 1890 *La fin de Babylone* de Georges Antoine Rochegross, la qual serveix de referència el 1912 per a la pel·lícula *Semiramis*, de Camille de Morlhon.

Albert Robida, *Le vingtième siècle. La vie électrique*, 1890

Voyage dans la Lune, Georges Méliès, 1902

Cleopâtre, André Andreani i Ferdinand Zecca,

Sarah Bernhardt, *Cleopatra*, fotografia publicitària, Napoleon Sarony, 1891

El llargmetratge de Georges Méliès *Voyage dans la Lune*, de 1902, s'inspira en l'obra d'Albert Robida de 1890 *Le vingtième siècle. La vie électrique*.

El setè art com a espectacle

Tot i la coincidència cronològica amb el naixement de corrents artístics com el fauvisme, el cubisme i el futurisme, les pel·lícules no mostraven l'art d'avantguarda, o si ho feien, tenien una intenció còmica. Aquest fet reforça el concepte

d'espectacle que se li atribueix al cinema en aquesta època.

La relació del cinema amb l'art d'avantguarda començà quan els creadors varen dirigir la seva atenció vers aquest nou mitjà d'expressió, lliure de la càrrega històrica de la pintura i l'escultura. Des de llavors, la concepció del cinema va canviar, i començà a alliberar-se del vincle teatral i literari dels inicis.

Referència de la tesi

Títol: *El cine en Francia 1895-1914, reflejo de la cultura visual de una época*

Autor: Maria Magdalena Brotons Capó

Àrea de coneixement: Cinematografia

Departament: Dept. de Ciències Històriques i Teoria de les Arts

Directors: Catalina Cantarellas Camps i José Enrique Monterde

Qualificació: Excel·lent Cum Laude

Membres del tribunal

President

Dr. Román Gubern Garriga-Nogués

Catedràtic emèrit jubilat

Departament de Comunicació Audiovisual i

Publicitat

Universitat Autònoma de Barcelona

Secretària

Dra. Maria Josep Mulet Gutiérrez

Departament de Ciències Històriques i Teoria
de les Arts

Universitat de les Illes Balears

Vocals

Dr. Francisco Javier de la Plaza Santiago

Catedràtic jubilat

Departament d'Història de l'Art

Universitat de Valladolid

Dr. Josep Morata Socías

Departament de Ciències Històriques i Teoria
de les Arts

Universitat de les Illes Balears

Dr. Àngel Quintana Morraja

Departament d'Història i Art

Universitat de Girona

Publicacions relacionadas

El cinema, art de la modernitat, 2004, Edicions Hiperdimensional, Palma

Interrelaciones entre los orígenes del cine y las corrientes artísticas en la Francia de finales del siglo XIX: el tren en el cine y la pintura, 2005, Cinquè Seminari sobre els Antecedents i Orígens del Cinema, Girona, Museu del Cinema, Universitat de Girona